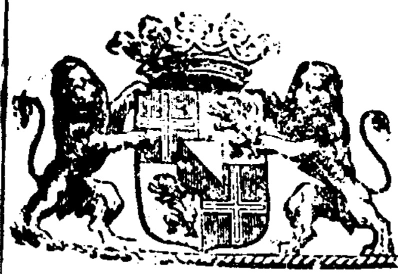
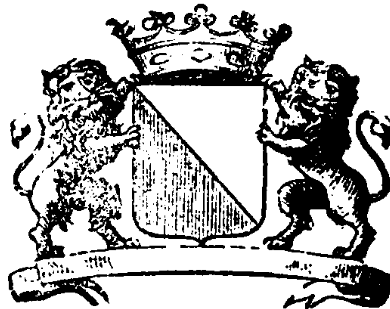
A°. 1859. N°. 36.

VRIJDAG 11 FEBRUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

UTRECHT 11 Februarij.

Men blijft tegenstrijdige gevolgtrekkingen maken omtrent de ware bedoeling van de Fransche troonrede en omtrent den juisten toestand der verwikkelingen. Vrij algemeen acht men evenwel de troonrede des Keizers voldoende; daarentegen komen er andere zaken, die de vrees voor ernstiger verwikkelingen levendig houden. Zoo berigt men, dat er zich eene bepaald vijandige houding in Rusland tegenover Oostenrijk begint te openbaren. Dit zou van gewigt kunnen worden; de *Revue* wijst er trouwens op, dat eene der hoofdredenen van den Oosterschen oorlog is geweest den band tusschen Rusland en Oostenrijk te verbreken, waardoor de mogelijkheid, dat Rusland van lieverlede zich van Turkije meester maakte, werd verminderd, en tegenover het rijk des Czaars in 't Oosten, behalve het zwakke Turkije, een krachtigen tegenstander in Oostenrijk werd gesteld. Dat is gelukt: de band tusschen de hoven van Petersburg en Weenen is doorgehakt, en ze staan sedert dien tegenover elkaâr. Wil men nu echter het doel, dat men daarmede beoogde, weder uit het oog verliezen, dan alleen zou het te begrijpen zijn, dat men Oostenrijk wilde verzwakken; men vernietigt dan zijn eigen werk, om tegenover Rusland een krachtigen staat in 't Oosten te houden.

Maar Frankrijk verlangt geen oorlog met Oostenrijk; het wil slechts verbetering van den toestand in Italië, die noodzakelijk is, als men den geest der revolutie wil breidelen. Het is dus te hopen, dat de hervormingen in Italië door de diplomatie zullen worden verkregen, en dat het vraagstuk, dat thans de gemoederen in voortdurenden angst houdt, zal worden geregeld, door de vrijheid en niet door den krijg. Dan zal de vrij oorlogzuchtige taal van graaf *Cavour* weinig beteekenen, die hij voor de aanneming der leeningwet door de Sard. kamers heeft gehouden, en die wel de opgewondenheid in Italië vermeerderen zal, maar overigens op den weg der diplomatie geene moeijelijkheden zal brengen.

Van anderen aard zijn de aangelegenheden, die zich in 't Oosten voordoen. De Turksche tijdingen luiden namelijk zeer ongunstig. De Porte zal de dubbele verkiezing van prins *Couza* niet goedkeuren, zij heeft een buitengewoon kommissaris voor de vorstendommen benoemd, en, naar men zegt, dezen volmagt gegeven, om zoo noodig de Turksche troepen in die gewesten te doen rukken. Dit zou door Oostenrijk met vooringenomenheid worden gezien, maar Frankrijk zeker uitermate ergeren; trouwens zou het overtrekken der grenzen van de Donau-prinsdommen door de Turksche troepen in strijd zijn met de verdragen. Het is te wenschen, dat in deze geene nieuwe moeijelijkheden zullen rijzen, die te jammerlijker zouden wezen, omdat ze bij de bestaande verwikkelingen nieuw vuur zouden brengen, en omdat de stand der zaken over 't geheel in Turkije reeds jammerlijk genoeg is.

Het Ioniesch parlement heeft zich thans bij adres aan de koningin van Engeland gewend, om met Griekenland te mogen worden vereenigd; de bevolking heeft uit blijk van belangstelling daarin twee dagen achtereen geïllumineerd. De Spaansche regering heeft aan de Kortes eene nieuwe drukpers-wet ingediend, die in veel liberaler geest is, dan de wet *Nocedal*. — Uit Washington is berigt, dat generaal *Miramon*, de nieuwe president van Mexico afstand van Sonora en Chihuahua aan de Unie heeft aangeboden tegen de betaling van 16 mill. dollars. — Op Haïti moet werkelijk keizer *Soulouque* door de getrouwheid van zijn leger den opstand met goed gevolg bestreden hebben, ofschoon eerst zijn ondergang werd voorspeld.

— Z. M. heeft tot belooning dergenen, die zich bij de zee- en landmagt in Ned.-Indië hebben onderscheiden bij de verovering van Djambi, op den 6. September 1858,

1. bevorderd tot ridders 3. kl. van de Militaire Willemsorde, de ridders 4. kl. dier orde: *a*. bij de zeemagt, den kapt.-luit. ter zee, komm. der maritime middelen der expeditie *M. F. Courier dit Dubekart*; en *b*. bij de landmagt, den maj. der expeditie *J. W. C. van Langen*; den kapt., chef van den staf der exped., *J. F. Backerus*; en den kapt. (thans maj.) *C. M. H. Kroesen*, allen bij de inf.;

2. benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw den resid. van Palembang, *P. F. Couperus*;

3. benoemd tot ridders 4. kl. van de Mil. Willemsorde: *a*. bij de zeemagt, den kapt.-luit. ter zee komm. van Zr. Ms. stoomschip Celebes, *E. M. C. Baak*; den luit. ter zee 2 kl.: *W. Sluyterman van Loo*, *R. J. A. Bouricius*, *J. D. J. v. d. Hegge Spies*, *W. Steffens*, jhr. *E. P. E. de Stuers* en *W. L. A. Gericke*; den off. van gez. 3. kl. *J. Letzer*; den kwartierm. *J. J. Bijl*; den 1. bootsmanmaat *K. Ruisendaal*; den matr. 1. kl. *W. Flipse*; den matr. 2. kl. *J. C. Hopman*; den vuurstoker 2. kl. *J. W. de Kort*; den machinist 3. kl. *J. W. Voskuil*; den matr. 3. kl. *H. C. Schreuder*; en *b*. bij de landmagt, de 1. luits.: der inf. *L. J. F. A. de Lassasie*; der art. *E. J. W. W. van Dompseler*; der genie en sapeurs *J. K. Pluim Mentz*; den fourier der inf. *A. C. J. Arntzen*; en den flankeur der infanterie *H. Ligtvoet*; en

4. Bij afzonderlijke dagorders, zoo in Oost-Indië als in Nederland, eervol te vermelden: *a*. bij de zeemagt, de luits. ter zee 1. kl. *J. C. H. van de Velde*, 2. kl. *P. Zwaan*, *C. A. C. van Kervel*, jhr. *A. F. Meijer*, *W. F. Meijen*; de officieren van gez. 2. kl. *J. G. Arend*, en 3. kl. *G. Goedkoop*; de offic. van administr. 3 kl. *O. W. Gobius*, *J. H. C. ter Hoeve*, *J. A. Waldeck*, de adelborsten 1. kl. *D. M. G. de Swart*, *J. van Burg*; den kwartiermeester *A. C. Hommes*; de 1. machinist *H. W. Fricke*, 2. kl. *J. C. Anokkee*; 3. kl. *M. L. A. W. Koop*, den schieman *J. Leck*, den schiemansmaat *J. ter Beek*; den serg. der mariniers *H. P. Lukas*; de mariniers 3. kl. *J. van Leeuwen* en *J. Stemmer*; de matrozen 1. kl. *W. Tjeiks*, *A. J. Korber*, *H. Basten*, *W. Veenstra*, *W. Anthonissen* en *W. 't Hoen*; 2. kl. *J. C. Geluk* en *J. F. ten Hove*; 3. kl. *J. A. Spee*, *H. Hijkema*, *W. F. van den Hage*, *J. Hoofd* en *G. Gronert*; den ligtmatroos *J. van der Pijl* en den gezagvoerder *H. F. Bernoster*; en bij de landmagt de offic. van gez. 1. kl. *J. Wrede*, 2. kl. *F. J. Joritsma*; den 1. luit. der inf. *J. H. Häfeli*; den adj.-onderoffic. der artillerie *N. Wirtz*; den serg.-maj. *P. J. Hartel* en de serg. *M. G. P. Feiffer*, *W. J. d'Adoine*, *J. Munnik*, *J. Brown*, *R. Ruiter* en *T. F. W. van Bergen* der inf.; den serg. der artill. *C. F. W. van der Heyde*, en de flankeurs *W. van der Loo* en *G. J. Kappert* der inf.

— Z. M. heeft de gedane benoeming van den heer mr. *J. H. Jessé*, tot plaatsverv. voorzitter van den militieraad voor de ligting der nat. militie van 1859, zitting houdende te Maastricht, ingetrokken, en in zijne plaats benoemd den heer *H. Pijls*.

— Z. M. heeft den vice-admiraal *A. Ferguson*, alsmede de kapts. ter zee *W. Steffens* en *C. Noordduyn*, met dankzegging voor de bewezen langdurige en goede diensten, een pensioen verleend, den eerste van *f* 3000 en de beide anderen ieder van *f* 1800.

— Wij vernemen met genoegen, dat Z. M. de Koning den heer *W. J. Hofdijk* tot ridder der orde van de Eikenkroon heeft benoemd. *Amst. Ct.*

— Bij beschikking van den 8sten Febr., heeft de minister van Binnenlandsche zaken goedgevonden, in de hoofdkiesdistrikten Amersfoort en Utrecht aan te wijzen de onderkiesdistrikten, welke op de navolgende staten zijn omschreven.

Hoofdkiesdistrikt Amersfoort. — Amersfoort, Rhenen, Amerongen ook voor Leersum, Veenendaal, Renswoude, Scherpenzeel, Woudenberg, Leusden, Hoevelaken ook voor Stoutenburg, Nijkerk, Putten, Barneveld, Hoogland, Bunschoten, Eemnes ook voor Blaricum, Baarn, Soest ook voor Maarn, Driebergen ook voor Rijzenburg, Langbroek, Wijk bij Duurstede, Werkhoven ook voor Cothen, Weesp, Weespercarspel, 's Graveland ook voor Ankeveen en Kortenhoef, Nederhorst den Berg, Naarden ook voor Bussum, Muiden, Huizen, Hilversum, Laren.

Hoofdkiesdistrikt Utrecht. — Utrecht, 1ste onderkiesdistrikt wijk A, F, G, J, K, en L, 2de onderkiesd. wijk B, C, D, E, H, en M, Vreeswijk, Jutphaas, Zuylen ook voor Achttienhoven en Westbroek, Maartensdijk, De Bilt, Zeist, Bunnik ook voor Odijk, Houten, Schalkwijk ook voor Tull en 't Waal, Loosdrecht, Maarssen ook voor Maarsseveen, Breukelen Neijenrode ook voor Tienhoven, Breukelen St. Pieter en Ruweel, Loenen, Vreeland ook voor Loenersloot en Nichtevecht, Abcoude Baambrugge ook voor Abcoude Proostdy, Vleuten ook voor Laagniekoop en Haarzuilen, Oude Rijn ook voor Veldhuizen, IJsselstein ook voor Willeskop.

†— Uit 's Hage schrijft men ons van den 9 Februarij: Naar men verneemt heeft Z. M. bij besluit van den 6 dezer bepaald, dat alle officieren zonder troepen in deze residentie in garnizoen, die geene Rijkstoelage tot dusverre genieten, te rekenen van af 1 Jan. ll. voortaan ook in het genot zullen worden gesteld van de residentie-toelage, aan de officieren der korpsen alhier toegekend. Dit besluit heeft in 't algemeen veel genoegen verwekt, omdat daardoor een einde is gemaakt aan eene sinds jaren te dezen bestaande onregelmatigheid en onbillijkheid.

— Men verzekert, dat bij den minister van finantiën het voornemen bestaat, om bij de hervatting van de werkzaamheden der Tweede Kamer, de aanhangige belastingwetten in te trekken. *Rott. Ct.*

— Men verneemt, dat de minister van Justitie het voornemen heeft een huis van arrest te Hellevoetsluis te doen bouwen.

*— Naar men ons meldt, heeft er zich hier ter stede ook eene *Studenten-vereeniging* gevormd *ter bevordering van de Afschaffing der slavernij*.

Die oprigting is een opmerkelijk teeken, als men het in verband brengt met de wijze, waarop in de kolonie Suriname, zelfs van regeringswege, alles schijnt te worden aangewend, om de emancipatie te bemoeijelijken. Een nader schrijven daaromtrent kunnen we heden, wegens plaatsgebrek, niet opnemen. Wij releveren echter reeds hier, dat (naar 't ook blijkt uit het gister besproken adres van Engelsche plantaadje-houders in Suriname), men niet meer dadelijk de emancipatie bestrijdt, maar zegt, dat emancipatie niet mogelijk is zonder immigratie; en die immigratie bemoeijelijkt men; men keurt den Chinezen-invoer af, en verlangt kustnegers, wier vervoer Engeland noode zal gedoogen; door die kunstgrepen hoopt men middelijk de emancipatie te doen verdagen.

Een schrijven uit Suriname meldt ons, dat wij teregt de *N. Rott. Ct.* van ligtvaardigheid betichtten, toen dat blad een verhaal gaf van de vlugt van den heer *Wildeboer* en onze mededeeling aanviel. Het berigt van de *N. Rott. Ct.* was onjuist en de zaak schijnt in dat blad alleen door *eigenbelang* in een onwaar licht gesteld te zijn. Wij zouden dus op de *N. R. C.* kunnen toepassen, wat zij van onzen korrespondent zeide; wij raden haar thans alleen meer voorzigtigheid aan. Ligtelijk kan een blad verkeerd worden ingelicht; maar als het een ander wil kastijden, moet het zekerder zijn van zijne zaak.

*— Onder de ter raadzitting op gisteren ingekomen stukken bevond zich weder een aantal rekwesten van sollicitanten voor de betrekking van algemeenen marktmeester. Tevens was echter ook ingekomen een verzoek van den tegenwoordigen marktmeester, tot intrekking van het hem eervol verleend ontslag, daar zich tegen de aanvaarding der nieuwe betrekking, waarvoor hij het marktmeesterschap had opgegeven, bezwaren opdeden, die hem bij zijn eerste verzoek niet bekend waren geweest. De raad heeft besloten aan het verzoek van adress. gevolg te geven.

Door den waarnemenden kontroleur, den heer *W. G. v. Maanen*, was een rekwest ingezonden, houdende verzoek in aanmerking te komen voor de betrekking van kontroleur der stedelijke belastingen.

De raad heeft in die zitting benoemd de komm., bedoeld bij het in de vorige verg. aangenomen voorstel van den heer *Pabst*. Zij bestaat uit zeven leden, als: de Voorz. en de heeren *de Muralt*, *Metelerkamp*, *Pabst*, *de Jong*, *v. Genns* en *v. Nooten*. — Ook zijn benoemd tot leden der komm. voor regtskundig onderzoek: de heeren *v. Lier*, *Schuller*, *v. Hengelaar* en *v. Nooten*.

In behandeling is geweest het rapport der komm. van fabriekaadje aangaande de gasverlichting, waarvan de konklusie strekte, na 1861 geen nieuw kon-

trakt met den gasfabriekant aan te gaan, maar de gasverlichting voor stads rekening te doen plaats vinden.

Na eenige diskussie hierover werd besloten, B. en W. uit te noodigen, een kontrakt van aanbesteding der verlichting voor zeker aantal jaren in te dienen, dit dan publiek te maken, ten einde de zaak door de vrije konkurrentie te doen aanvaarden, of, als de onmogelijkheid of het bezwarende daarvan mogt blijken, terug te komen op het voorstel der kommissie.

*— De Rotterdamsche gemeenteraad heeft gister weder de zaak van den zuider spoorweg besproken. Op de vraag door den heer *Betz* gedaan heeft de Voorzitter verklaard, dat het verslag der kamer een ongunstigen indruk had gemaakt te Rotterdam; het Rotterdamsche spoorwegkommitee had zich dadelijk te dezen opzigte tot het hooger bestuur gewend, maar een nader aandringen van den raad achtte men zeer dienstig, weshalve er een voorstel is aangenomen, luidende, dat »de raad, naar aanleiding van het door de komm. van rapporteurs der Tweede Kamer der Staten Generaal uitgebragt verslag over de in Nederland aan te leggen spoorwegen, besluit: dat B. en W. der gemeente worden uitgenoodigd om, zoo spoedig doenlijk, op te doen stellen en aan den raad te onderwerpen een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in te dienen door den gemeenteraad, waarin het groot en overwegend belang wordt aangetoond, hetwelk die gemeente heeft bij het leggen van den Zuiderspoorweg over Rotterdam, Dordrecht, Venlo enz., en tevens wordt uiteengezet het onherstelbaar en onverdiend nadeel, hetwelk aan die gemeente zoude worden toegebragt, indien de zuidelijke lijn over Utrecht, Tiel en 's Hertogenbosch werd gelegd."

Wij wijzen hier bijzonderlijk op de wijze, waarop de Rotterdamsche Raad de zaak der spoorwegen ter harte neemt. Wij behoeven niet te zeggen, dat ieder voor eigen haard strijdt, en dat men uit dat oogpunt het niet kan misbillijken, dat de Rotterd. Raad naar Z. M. den koning en de Staten-Generaal op nieuw adressen zendt, even als het kommitee dit reeds aan de regering deed.

Daar het regeringsantwoord in zake de spoorwegen intusschen thans wordt ingewacht, mogen wij wel vragen, of ook Utrecht niet bepaaldelijk de aandacht op de zaak moet blijven vestigen. De raad zal in deze zeker 't best weten, wat er in 't belang der stad te doen staat. Alleen zouden wij bijna in overweging durven geven, of de belangen der stad het niet noodig zouden maken een vast spoorweg-kommitee te benoemen; daar Utrecht én bij de rigting van den Noorder- én bij die van den Zuider-Spoorweg zeer groot belang heeft, kan men, dunkt ons, niet te veel werk maken van deze gewigtige aangelegenheid.

— Eergister heeft er aan het ministerie van binnenl. zaken eene konferentie plaats gehad tusschen de ministers van binnenl. zaken en van finantiën en de koncessionarissen van den Noorder-spoorweg.

:— Voor de illuminatie op 's Konings verjaardag worden te 's Hage vele toebereidselen gemaakt; ook te Schiedam zullen vele gebouwen dien dag verlicht worden. Te Leijden zal ter gelegenheid van 's Konings jaardag een militair feest plaats hebben, bestaande in *caroussel*-rijden, gijmnastie, schermen, enz.

*— Heden viert prof. *Bouman* zijnen 70. verjaardag. Een honderdtal studenten gaf heden morgen door hunne aanwezigheid op het kollegie van hunne belangstelling blijk in dezen voor den eerwaardigen grijsaard zoo belangrijken dag.

In korte trekken deelde hij hun zijne levensgeschiedenis mede, en roemde in God, die gedurende zijnen geheelen levensloop altijd zijne zwakke krachten ondersteund had.

— Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben als kommies aan het hoofd van het provinciaal bureau voor de statistiek geplaatst Mr. *W. P. Wolterbeek*, thans advokaat te Tilburg.

*— Uit Amersfoort schrijft men ons van den 10 Febr.: »In overeenstemming met den eisch van het openbaar ministerie heeft de arr.-regtbank alhier *Jan van Ekeris* wegens onwilligen manslag, uit onvoorzigtigheid begaan, door een geweerschot op nieuwjaarsdag te Woudenberg, veroordeeld tot eene gevangenisstraf van zes maanden, in eenzame opsluiting te ondergaan, en boete van *f* 25.

»Bij een ander vonnis is *W. van Reenen* veroordeeld tot gevangenisstraf van zeven dagen, in eenzame opsluiting te ondergaan, en boete van *f* 25, omdat deze bij de hierboven vermelde gelegenheid, uit gebrek aan voorzorg *H. W.* heeft verwond, door afschieten van eene pistool met loskruid en papieren prop geladen."

— Aan de *Tijd* kunnen we voorloopig reeds opgeven, dat zijn aangehaalde slotzin moest gelezen worden: »of er iemand en zoo ja wie" enz. In de eerste postafdrukken heeft die zin fout gestaan, en die eerste nommers gaan juist naar Amsterdam. Overigens laten wij de nadere toelichting aan onzen briefschrijver over.

Inmiddels kunnen wij reeds nader mededeelen, dat de regtbank te Zwolle regtsingang geweigerd heeft tegen 4 beklaagden, daar de vaderlijke magt regt had gegeven tot de wegvoering. Ter zake van de onwillige oorzaak van den dood van een der zuigelingen zijn intusschen sommige der beklaagden verwezen naar de korrektionele Regtbank, even als de vader der kinderen, ter zake van de wreede mishandeling aan zijne vrouw in het kraambed bedreven. Tegen dit bevelschrift is het Openbaar Ministerie in oppositie gekomen bij het provinciaal Geregtshof in Overijssel, welk Hof in raadkamer dit bevelschrift bekrachtigd heeft, voornamelijk ook op grond, dat, schoon erkennende de wegvoering der kinderen uit het ouderlijk huis, ze evenwel niet als *misdadig* is te beschouwen: uithoofde de wegvoering op last en in het bijzijn van den vader zou hebben plaats gehad.

De procureur-generaal bij het Hof in Overijssel heeft zich verpligt gevonden, om zich tegen deze beslissing bij den Hoogen Raad in kassatie te voorzien.

— Op Donderdag den 24. dezer maand zal voor het prov. geregtshof van N.-Brabant wegens brandstichting teregtstaan, *H. H. van Decenter*, geb. te Utrecht, wonende te Sleeuwijk, beschuldigd van in den vroegen morgen van den 7. Nov. 1858 brand te hebben gesticht in een gebouw van *G. Vink* te Sleeuwijk, waardoor het te voorzien was, dat menschenlevens konden worden in gevaar gebragt. Uit de akte van beschuldiging blijkt nog, dat in den nacht van 23 op 24 Mei 1857 te Sleeuwijk 3 huizen, waaronder dat van den beschuldigde, zijn afgebrand, hetgeen tengevolge had, dat hij, wegens door hem gehouden zeer verdachte gesprekken werd gearresteerd. Hij bleef toen in hechtenis van den 24. Mei tot den 27. Junij 1857 onder verdenking van brandstichting, op welken laatsten datum hij echter, uit overweging dat er voor alsnog geene voldoende aanwijzing van schuld tegen hem bestond, in vrijheid werd gesteld. Dat de beschuldigde, die daarna zijn huis te Sleeuwijk heeft doen opbouwen, van *Jan*, een stiefzoon van *Gerrit Vink*, ter berging van zijne materialen, eene oude schuur voor den prijs van één gulden per week heeft moeten huren, welke omstandigheid opmerking verdient, daar de beschuldigde aan den regter-kommissaris heeft opgegeven op 7 Nov. brand te hebben gesticht in het huis van *G. Vink*, ten einde het hem ook eens te laten ondervinden.

— Bij gelegenheid van de herstemming tusschen de HH. *Groen* en *Begram* in het hoofdkiesdistrikt Gorinchem, op 8 dezer bleef de gemeente Hardinxveld buiten stemming, daar door het wegblijven der leden van het stembureau de burgemeester verpligt was, de kiezers met hunne stembilletten te doen huiswaarts keeren. Opmerkelijk is het, dat hetzelfde feit aldaar plaats had bij de verkiezing van den heer *Begram*. tot lid der prov. staten.

†— Uit den Haag meldt men ons van gister: Gister avond heeft de heer *Isaac da Costa*, op eene litterarische soirée alhier, het door hem vervaardigde nieuwe gedicht *»de Slag bij Nieuwpoort"* voorgedragen. Deze voordragt, die door eene toelichtende aanmerking van den dichter werd voorafgegaan, is door de toehoorders met hooge ingenomenheid ontvangen en ging het gezelschap uiteen met het vurig verlangen, om spoedig in het bezit te mogen komen van dit poëtisch meesterstuk, 't geen, naar wij vernemen, bij den boekhandelaar *Brederode* te Haarlem weldra het licht zal zien.

:— Men verneemt, dat de uniform van de muziekanten der dienstdoende schutterij te 's Hage eerlang eene verandering zal ondergaan. De rok zoude worden vervangen door een jas, even als bij de infanterie van het leger in gebruik, met roode kraag en dito opslagen. De degen te dragen aan een witlederen koppel om het lijf.

De luisterrijke soirée door mevr. douair. *v. d. Ondermeulen* gegeven is eergister vereerd met de tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, den prins *v. Oranje*, en verdere leden der Kon. familie.

— De groothertogin-douairière *van Nassau*, weduwe van wijlen koning *Willem I*, is met haar geheel gevolg naar Spanje vertrokken.

— Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat de heer *Sillem*, van het huis *Hope en Co.*, en de heer *Baring*, van het huis *Baring Brothers*, aldaar zijn aangekomen. Men voegt er bij, dat de gelijktijdige tegenwoordigheid van genoemde heeren te St. Petersburg in verband wordt gebragt met eene leening die de Russiesche regering voornemens is te sluiten.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 10 *Feb.*, 1.99 El; + AP. 8 94. Gev. 25 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 10 Febr. 8 voet duim; 8 voet 5 duim Rijnlands.

Oost-Indiën.

Gister, omstreeks twee ure, werden ons de Javasche Couranten, even na het afdrukken van ons vorig nommer, aangebragt, berigten bevattende uit Batavia tot den 25. Dec.

Den 10. was de Kon. der Ned. met 11.335 stuks brieven naar Singapore vertrokken, waaronder 9244 voor Europa: 6335 over Marseille, 2494 over Triest, 415 over Southampton.

De Jav. bladen bevatten het nader traktaat tusschen Nederland en Japan den 18. Aug. te Jedo gesloten.

Volgens 't overzigt omtrent de verrigtingen voor 't mijnwezen meldt men, dat de ing. 3. kl. *Everwijn* den heer *London* behulpzaam was geweest in het onderzoek der kopervindplaats te Wang-phin-san, in Benkoelen. Den 21. Okt. was de eerste put gevorderd tot op 15 n. el, den 31. Okt. de tweede op 13 n. el. De ing. achtte het noodig meer dwarsgangen te drijven, ten einde zekere kennis te verkrijgen van den rijkdom aan kopererts. Tot dusver werd alleen zwavelkoper gevonden, somtijds vermengd met eene geringe hoeveelheid ijzerpyriet. In November werd begonnen met de vervaardiging van zeef- en waschtoestellen, om eene groote hoeveelheid verkregen erts te zuiveren; door den weinigen regen en het daardoor ontstaan gebrek aan water, kon met dit werk niet geregeld worden voortgegaan.

De ingenieur der 3de klasse *J. E. Akkeringa* woonde in Oktober de onderzoekingen bij, welke met den tsjam in Soengi *Pandji* te Banka werden uitgevoerd. De aldaar verkregene resultaten waren gunstig.

De ingenieur der 3de klasse *S. Schreuder* hield zich gedurende de maand September bezig met de zamenstelling van een verslag omtrent de goud- en koperhoudende gronden van het eiland Batjan, en derzelver geschiktheid om met voordeel te worden bewerkt.

Wenschende te voorkomen, dat de rampen des oorlogs, die het Rijk van Boni, op Celebes, bij voortdurende weigering tot herstel der grieven van het Nederlandsch-Indiesch goevernement jegens hetzelve, zal op zich laden, worden verzwaard door aan deszelfs onderdanen de middelen te laten, om zich in de vrijhaven Makassar van oorlogsbehoeften te voorzien, heeft de goeverneur-generaal bij besluit van 23 dezer goedgevonden en verstaan het bepaalde bij de publikatie van 9 Sept. 1846 tijdelijk te schorsen.

Sedert eenigen tijd werd in het landschap Boeleleng, op het eiland Bali, veel tegenstreving ondervonden van zeker hoofd, genaamd *Njoman Gempol*, die geene gelegenheid liet voorbijgaan, om het landsbestuur tegen te werken en te trotseren. Zijne overmoedige handelingen werden van dien aard, dat het goevernement het noodig achtte, hem deswege ter verantwoording naar Batavia op te roepen. Toen hij weigerde aan dezen last te voldoen, werd besloten zich met geweld van hem meester te maken, waartoe het 13. bat. inf., met Zr. Ms. stoomschepen Ardjoeno, Princes Amalia en Samarang, benevens eenige transportschepen, onder de leiding van den kapt.-luit. ter zee *J. A. K. v. Hasselt* werden bestemd. Nadat de troepen op 11 dezer te Boeleleng waren gedebarkeerd, werd de kampong Bandjar Djawa, waarin *Njoman Gempol* zich ophield, spoedig, zonder verlies vermeesterd. Hij wist echter met zijnen aanhang te ontkomen, waarop hem een termijn van 3 dagen werd gegeven om in onderwerping te komen. Toen die termijn verstreken en niet aan den eisch voldaan was, werd hij door de troepen vervolgd, die in eenige kampongs van zijnen aanhang tegenstand ondervonden. Daar echter de hoofden en het gros der bevolking volstrekt niet op zijne hand waren, kon hij zich niet lang staande houden, maar werd op 18 dezer door de bevolking uitgeleverd, en is reeds naar Batavia gezonden. In deze zaak hebben de bevolking en de voornaamste hoofden vele blijken van goede gezindheid gegeven.

Naar men verneemt, zijn de drie komp. van het 7e bat. infanterie, welke onder de bevelen van den luit.-kol. *Happé*, als voorzorgsmaatregel tegen de gevreesde rustverstoring in het Cheribonsche en Krawangsche, sedert den 22 Nov. jl., te Soebang hadden post gevat, den 10 dezer over land naar Meester-Cornelis terug gemarcheerd en aldaar in den morgen van den 20 jl. aangekomen.

Palembang. — Berigten, loopende tot 29 Nov., behelzen, dat de stand van zaken in de Lematang Oeloe onveranderd was gebleven. Het getal der muitelingen te Djatti zou echter niet meer bedragen dan 500 à 600 man. Uit de aan de oproerige streken grenzende marga's Moelak Oeloe en Moelak Ilier waren de hoofden naar Lahat afgekomen, met het berigt dat aldaar eene gewenschte rust heerscht. Ook omtrent de overige divisiën zijn de berigten gunstig. Eene kolonne, sterk 3 officieren en 90 manschappen, is den 27. Nov. uit het garnizoen Palembang naar Lahat vertrokken om met de uit de Rawa's verwachte kolonne, onder bevel van den kapitein *Horrmann*, aan de operatiën deel te nemen.

Omtrent den stand van zaken in Djambi zijn gunstige berigten ontvangen. De goede gezindheid der

bevolking verbeterde voortdurend. Vele Djambinezen, gevolgd door hunne vrouwen en kinderen, keerden sedert het vertrek der oorlogschepen en van een gedeelte der expeditie naar de hoofdplaats terug. De nieuw opgetreden sultan zou zich voor korten tijd naar de binnenlanden begeven, om zijn gezin af te halen. Z. H. wendt alle pogingen aan om de zaken op eenen goeden voet te brengen.

Door den Goeverneur-Generaal van Ned.-Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement. Benoemd: Tot assist.-res. van Soemedang en Soekapoera W. A. Jellinghaus; tot assist.-res. van Panaroekan, J. A. L. Steyn Parvé; tot advok. en prok. bij den raad van justitie te Samarang Mr. F. B. van Leeuwen; tot sekret., magistraat, vendu- en havenm. der res. Banda Jhr. J. O. Rendorp; bij de algem. rekenk.: tot hoofd-komm. T. E. de Nijs Bik; tot 1. komm. W. E. van Spall; tot 2. komm. P. Knuttel.

Bevorderd: Tot opzigter 2. kl. bij de burg. openb. werken L. de Loo.

Ontslagen: Eervol uit zijne betrekking G. A. van Kesteren; op hun verzoek eervol uit 's lands dienst J. W. Bille van den Dungen; met regt op pens. J. F. Solle.

Gesteld: wegens ziekte in het genot van wachtgeld, de klerken M. van Zuuren en C. A. F. Loth.

In dienst gesteld: Bij 's lands burg. openb. werk. de adsp.-ing. bij den waterstaat A. F. v. Haustert.

Verleend: Een 2-jarig verlof naar Nederland wegens ziekte, de ambten. op wachtgeld W. F. van Raemsdonck.

TURIJN, 9 Februarij.

In de zitting van heden van de Kamer der afgevaardigden, heeft de Minister *de Cavour* eene rede gehouden over het ontwerp van wet nopens de voorgestelde geldleening, en onder anderen gezegd:

„Onze staatkunde is ten allen tijde zich gelijk gebleven; zij is altijd nationaal en Italiaansch geweest, maar nimmer revolutionnair.

De minister geeft een verslag van de gebeurtenissen die na het kongres van Parijs zijn voorgevallen, en zegt:

„Oostenrijk heeft eene offensive en uitdagende houding aangenomen; het heeft zijne strijdkrachten vermeerderd in het hertogdom van Piacenza, en heeft eene belangrijke krijgsmagt op onze grenzen bijeen getrokken.

„De noodzakelijkheid dus om in de verdediging des lands te voorzien bestaat.

„Het bondgenootschap van Sardinië met Engeland is het voorwerp geweest der bestendige zorg van geheel ons staatkundig leven; wij hebben steeds Engeland beschouwd als de onneembare wijkplaats der vrijheid ten allen tijde

„De jammerkreten uit Napels of Bologna komen nog tot de oevers van den Theems, maar de tranen en het geween van Milaan worden aan de Alpen door Oostenrijk onderschept.

„De zaak van vrijheid, regtvaardigheid en beschaving zegeviert echter altijd in Engeland."

De minister herinnert daarop, dat de slaven-emancipatie in Engeland heeft gezegevierd, ondanks de groote belangen en de vooroordeelen der handelaren. „Lord *Derby*" sprak hij, „die zijn edelen naam aan die zaak verbonden heeft, zal dien roem niet willen verduisteren, door de medepligtige te worden van hen, die de Italianen tot eeuwige slavernij willen doemen.

„Onze staatkunde is niet uittartend, wij zullen niet tot den oorlog aanhitsen, maar wij zullen ook niet schuchter zwijgen als Oostenrijk zich wapent en ons dreigt."

Het ontwerp is met 116 tegen 35 stemmen aangenomen, waarop luide toejuichingen volgden.

MODENA, 1 Februarij.

Het officiële dagblad van Milaan behelst het volgende:

„Men spreekt van belangrijke verbeteringen. Men zal het wetboek van koophandel herzien, eene kamer of regtbank van koophandel oprigten, er zal een nieuw ministerie van landbouw en van koophandel worden benoemd, eene diskonto-bank worden opgerigt, enz.

WEENEN, 9 Februarij.

De daarstelling van het nieuwe handelsverdrag met Rusland ondervindt groote moeijelijkheden, daar men te Petersburg weinig welwillendheid betoont in de bepaling der regten. — Men beweert buitendien, dat Rusland op de grenzen van Hongarijë en Gallicië troepen bijeen trekt, wat men daartegen ook zegge. De houding van Rusland blijkt dus in verschillende opzigten zeer onvriendschappelijk.

De officieele *N. Munch. Ztg.* bevat een hoofdartikel, waarin, met het oog op mogelijke gebeurtenissen, gezegd wordt, 1. dat Zwitserland Duitschlands linkerflank dekt, en dit dus het meest belang er bij heeft een inval der Franschen in Zwitserland te voorkomen, en dat land alle mogelijke materieele hulp te geven; 2. dat de gemeenschap per spoorweg bijna voltooid zijnde tusschen Lyon en Rorschach en Rheinegg, de oevers van het meer van Constanz een strategisch gewigt hebben dat hun vroeger ontbrak, 3. dat een reeds vroeger gedaan voorstel om stoomvaartuigen op dit meer te zenden met het doel om de havens der aan de oevers gelegen steden te beschermen, in ernstige overweging verdient genomen te worden; 4. dat bovenal de grootste waakzaamheid van de zijde der Bondstaten noodig is, die op alle eventualiteiten zich moeten voorbereid houden.

Uit Bucharest schrijft men van den 1., dat er geen twijfel bestond of *Couza* zou ook voor Wallachije gekozen en aldus de vereeniging *nolens volens* tot stand gebragt worden. Alle overige kandidaten voor het hospodarschap hadden, in dit vooruitzigt, ten zijnen behoeve van de kandidatuur afstand gedaan. In Moldavië had zijne verkiezing veel vreugde veroorzaakt, vooral te Galatz, zijne geboortestad, waar men drie avonden achtereen geïllumineerd heeft. Zijne civiele lijst, op 60,000 dukaten bepaald, heeft hij teruggebragt tot 24000, om het overige te doen gebruiken tot betaling der staatsschulden, die 500000 duk. bedragen. De ministerraad heeft zich tegen die opoffering verzet, waarop hij eindelijk heeft toegegeven, om dan 30000 duk. voor zich te behouden.

WEENEN, 10 Februarij.

Eene depêche van Belgrado van gisteren behelst het volgende:

„De Skuptschina heeft geprotesteerd tegen het besluit der Porte, waarbij de benoeming van prins *Milosch* wordt goedgekeurd, omdat het regt van opvolging en van de keuze des volks daarbij niet zijn uitgedrukt."

— 10 *Febr.* Met. 5 pCt. 78.00; Nat. 80.00; Bank 940.—; Noord-Bahn akt. 173; Credit Anst. 215; O-Fr. Spoorw.-akt. 224,—; Lomb. Venet. 95.—; W. op Lond. 3 m. 10.47; G. 4,- ; Zilv.

BERLIJN, 9 Februarij.

In het ministerie van justitie is reeds eene nieuwe wet over de aangelegenheden der pers in gereedheid gebragt. De ministerraad moet er zich evenwel niet meê ingenomen betoond hebben, waarom het zal worden gewijzigd.

De *Elberf. Ztg.* zegt dat koningin *Victoria* en prins *Albert* eerst in het laatst van den zomer zullen hierkomen. Waarschijnlijk zal prins *Frederik Wilhelm* met zijne gemalin een weinig vroeger een bezoek aan het Engelsche hof brengen. De jonge prins zal waarschijnlijk den 22. Maart gedoopt worden. Peeten en peettanten zullen zijn: de koningin van Pruissen, koningin *Victoria*, keizer *Alexander*, de groothertog van Saksen-Weimar en prinses *Karl*. Zoowel het kind als de moeder bevinden zich in den besten welstand. — Aan koningin *Victoria* is een photographisch portret van het prinsje gezonden.

Het berigt uit Weenen, dat ter zake der bezetting van middel-Italië eene diplomatische oplossing te voorzien is, schijnt aan te duiden, dat Oostenrijk zelfs den laatsten schijn van een voorwendsel tot oorlog wil wegnemen. Of nu de oorlog in Parijs toch vaststaat, zal men moeten afwachten.

De geruchten omtrent eene Pruissische cirkulaire aan de Duitsche hoven, met het oog op eene gemeenschappelijke handeling in geval van oorlog, zijn ongegrond.

De groote raad van het kanton Neuchatel heeft heden de leden der Regering van dat kanton benoemd. Al de gekozenen zijn Republikeinen en de meerderheid bestaat zelfs uit radikalen. De heer *Piaget* is tot voorzitter benoemd. De Bondskolonel *Denzler* en drie andere leden zijn uitgesloten.

HANNOVER, 9 Februarij.

De kamer heeft het wetontwerp betreffende de doodstraffen, waarin de voor eenigen tijd aangegeven wijzigingen zijn voorgesteld, aangenomen.

In goed onderrigte kringen wil men weten, dat de Pruissische regering uitdrukkelijk verklaard heeft, elken aanval van Frankrijk op Oostenrijks grenzen als een *casus belli* te zullen beschouwen.

LONDEN, 10 Februarij.

In het Hoogerhuis heeft lord *Germain* gevraagd, of, krachtens het Parijsche traktaat, de beide Donauvorstendommen denzelfden hospodar mogten kiezen. Lord *Malmesbury* weigerde hieromtrent eenige opheldering te geven.

In het Lagerhuis heeft de heer *d'Israëli*, naar aanleiding van eenige in omloop zijnde geruchten, verklaard, dat hij niet voornemens was eene verandering in de regten op de suiker of eene tariefsverandering voor te stellen.

— 10 *Febr.* Gec. 95½; Peru 4½ pCt. 94¼; 3 pCt. 75; Venez. 5 pCt. 43½; Port. 3 pCt. 46⅛; Sp. 3 pCt. 44; 1½ pCt. 29¼; Rusl. 4½ pCt. 100¼; 5 pCt. 112½; Holl. 2½ pCt. 65¾; 4 pCt. 101¼; Sard. 80½.

PARIJS, 9 Februarij.

Gister avond was er groot bal ten hove. — De keizer en prinses *Clotilde* werden evenwel door hoofdpijn belet zich er te vertoonen. De keizerin heeft lang op allervriendelijkste wijze met den heer *v. Hubner* gesproken.

De volgende maand zal de staat van den spoorweg van Parijs naar Toulon gebruik kunnen maken.

De konklusie der brochure van den heer *de Girardin* is: dat de oorlog geenerlei oplossing zou te weeg brengen. Het bewijs ligt hierin: „Wij stellen als beginsel, zonder vrees door eenig bevoegd persoon te worden tegengesproken, dat, al ware geheel Italië, van de golf van Tarente tot de Alpen in oproer, Oostenrijk toch op het eind baas zou blijven. En zoo Italië zijn slagveld is, zijn Tyrol en de Karintiesche Alpen zijne ware vestingen. Heeft men, daar dit zoo is, de manschappen, paarden en kanonnen geteld, die het door den Paus gepresideerd bondgenootschap steeds zou moeten op de been houden, uitrusten en betalen, om zich, bij de eerste de beste gevaarlijke omstandigheid, tegen eenen offensieven inval en eene gewapende restauratie van Oostenrijk in Italië te dekken? Heeft men wel voorzien, dat dit gevaar van verrassing, de Fransche regering, feitelijk, zoo niet in naam, beschermer van den Italiaanschen bond tot de rol van een onbewegelijk schildwacht aan den voet der Alpen zou veroordeelen?"

Gisteren hebben eenige Moldaviërs en Wallachijers een diner gehouden ter viering der heugelijke gebeurtenis van de benoeming van *Couza* tot vorst van beide provinciën. — Het is niet onmogelijk, dat het kongres zich nu weêr met de zaak der vorstendommen zal inlaten.

Heden is het huwelijk tusschen den jongen baron *de Rothschild* en mej. *Anspach* voltrokken. Een aantal diplomaten en politieke notabiliteiten woonde de plegtigheid bij.

PARIJS, 10 Februarij.

De *Moniteur* berigt, dat het budget aan het wetgevend ligchaam is aangeboden, als ook de ontwerpen van wet, goedkeurende de verdragen, die het goevernement met de ijzeren spoorweg maatschappijen heeft aangegaan.

Voorts deelt de *Moniteur* een besluit mede betrekkelijk dat van Nov. 1857, waarbij eenige wijzigingen worden bevolen bij het distilleren van granen, ten einde de overblijfselen tot voedsel voor het vee kunnen dienen.

Aan de beurs loopen allerlei onrustbarende geruchten betreffende de aan het wetgevend ligchaam voorgelegde budgets, en aangaande ontwerpen ter zake van overeenkomsten door de regering met spoorweg-maatschappijen tot het vervoer van troepen te sluiten.

— 10 *Febr.* Rente kont. 4½ pCt. 96.80; op tijd 3 pCt. 68,25; Fr.-Oost. Spw. 556; Sp. 3 pCt. 39¼.

MARSEILLE, 8 Februarij.

Uit Genua heeft men hier berigten van heden. De reserven zijn in Piemont opgeroepen; men beschouwde dit als een oorlogzuchtigen maatregel.

Te Athene was de toestand op den 4. Febr. goed. De telegraphiesche lijn van Syra was nog niet in aanleg, en ontmoette in de Kamer grooten tegenstand.

De tijdingen uit Konstantinopel zijn van den 2. Febr. In het ministerie is men steeds verdeeld; twee partijen betwisten elkander het gezag. De sultan is, zoo als altijd, zwak en besluiteloos; hij is zonder veerkracht in het tegengaan der misslagen, die begaan worden. Het grootste gevaar is de slechte geldelijke toestand. Het papieren geld is door ander vervangen; doch de zaak is dezelfde gebleven. De opgeroepene verlofgangers komen te Konstantinopel aan; de regering tracht het leger te vergrooten en op eenen goeden voet te brengen.

MARSEILLE, 9 Februarij.

De volgende berigten zijn alhier van den 2. Feb. uit Konstantinopel ontvangen.

Ethan Pacha, oud-minister en oud-kommissaris der Porte in Servië, is, bij ministerieel besluit als buitengewoon kommissaris naar de Donau-prinsdommen gezonden.

Aan den Donau zullen 20 bataillons, met de noodige artillerie, worden bijeengetrokken, en *Ethan Pacha* heeft de noodige volmagt, om deze troepen, in geval van nood, in de prinsdommen te doen trekken.

Turkije wapent zijne reserven. Intusschen is het met de schatkist zoo slecht gesteld, dat het leger in Azië in geen 18 maanden soldij heeft ontvangen, en dat aan de ambtenaren in Konstantinopel zelf sedert 3 maanden geen traktement is uitbetaald. Men biedt 10 pCt. aan de schuldeischers van de civiele lijst, doch de leveranciers protesteren daartegen.

Intusschen worden er groote feesten aangelegd en vele kosten gemaakt, uit hoofde van het huwelijk van de dochter van den sultan, de weduwe van *Ghalib Pacha*.

In den Divan zijn openbare vijandelijkheden ontstaan. *Kijbrisli-pacha* heeft *Safetti*, minister van finantiën, aangeklaagd.

Eene deputatie der Christenen, uit Nich, in Bulgarije, te Konstantinopel aangekomen, is in ballingschap naar Brussa gezonden en eenige leden dier deputatie zijn in de gevangenis geworpen.

Berigten uit Perzië zeggen, dat de bevolking van Herat den Engelschen kommissaris heeft verjaagd.

BRUSSEL, 9 Februarij.

De heer *J. van den Stichelen*, minister van openbare werken, is gisteren te Gent, met 1156 van de 1180 uitgebragte stemmen, tot afgevaardigde gekozen.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

P. NOURRISSE,
van Waddinxveen,
en
C. C. VROESOM DE HAAN.

Jutphaas, 10 Februarij 1859.

Algemeene kennisgeving.

Getrouwd:

J. D. VAN BERKESTIJN
met
C. J. VAN BLARICUM.

Utrecht, 10 Februarij 1859.

Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, S. VAN MAURIK, geliefde echtgenoote van

Utrecht, den 10. Februarij 1859. T. UHLENBROEK.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen *ZOON* D. VAN MAANEN.
Geb. DE LIEFDE.

Het behaagde den Heer van leven en dood, na eene langdurige ziekte, op heden, in den ouderdom van 76 jaren, van mijne zijde weg te nemen, mijn dierbare Echtgenoot Mr. W. A. PILLERA, in leven Staatsraad in buitengewone dienst, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, met wien ik meer dan 49 jaren in den echt verbonden was.

Utrecht, 8 Febr. 1859. M. E. PILLERA.
geb. VAN TEIJLINGEN.

Théâtre Français à Utrecht.

Avec la permission des Autorités de la Ville.

No. 4 DE L'ABONNEMENT.

Direction de **Mr. J. EDOUARD DE VRIES.**

Les artistes du Théâtre Français d'Amsterdam auront l'honneur de représenter

MARDI 15 Février 1859,

LE MARCHAND MALGRÉ LUI.

Comédie en 4 actes, en vers par Mrs. AMEDEE ROLLAND et DUBOYS. Cet ouvrage a valu aux Auteurs les encouragements et les félicitations de L'EMPEREUR.

SUIVI DE

Trop beau pour Rien Faire,

Comédie-nouvelle en 1 acte, mêlée de couplets par: Mrs. Ed. PLOUVIER et J. ADMIS.

On commencera à **Sept** *heures precises.*

Prix des Places: Loges *f* 2.25. Parquet *f* 1.60. Parterre et 1. Amphithéâtre *f* 1.25. 2. Amphithéatre et Galerie *f* 0.50.

MM. les Militaires en Uniforme: Loges *f* 1.75. Parquet *f* 1.30. Parterre *f* 1.00.

On peut se procurer des places dès aujourd'hui chez monsieur J. DOESBURG, Steenweg, et au jour du spectacle au Bureau du Théâtre, de **12** à **3** heures.

Op daartoe gedaan aanzoek zal de *Opera-voorstelling* **niet** op 21 of 28 dezer maand, maar op *MAANDAG* den **7** *MAART* worden gegeven, als wanneer zal worden opgevoerd

TANNHAUSER.

GENOOTSCHAP VOOR LANDBOUW EN KRUIDKUNDE.

Uitloving van Premiën voor Hengsten,

op Zaturdag 26 Februarij 1859, te Utrecht.

Een get. en *f* 100.— voor een' Hengst van 3 of 4 jaren,
Een get. en *f* 75.— voor een' Hengst van 3 of 4 jaren,
niet kleiner dan 1,50 Ned. el.

Voorwaarden:

De bekroonde hengst moet van 26 Februarij tot **11 Junij 1859**, in deze provincie gestationneerd blijven.

De gelden worden op vertoon van den hengst den **11. Junij 1859** uitgereikt.

De hengsten zullen des voormiddags ten elf ure op het Vreeburg in de nabijheid van den Schouwburg tegenwoordig moeten zijn.

Aangifte tot mededinging bij den Secretaris, die daartoe zitting zal houden ten huize van *E. Kobus*, op het Vreeburg te Utrecht, op Zaturdag 19 Februarij, van 's morgens 10 tot 's namiddags 2 ure, en Zaturdag 26 Feb. e. k. 's voormiddags van 10 tot 11 ure.

Zie verder het Programma.

Het Hoofdbestuur,
A. H. METELERKAMP, Voorzitter.
W. N. DE PESTERS, Secretaris.

KENNISGEVING.

Dijkgraaf en Hoogheemraden van den Lekkendijk Bovendams, brengen ter kennisse van de belanghebbenden, dat de Lijsten van Stemgeregtigde Ingelanden voor de onderscheidene Districten gedurende de laatste acht dagen dezer maand zullen voorliggen in de Raadhuizen der Gemeenten, Hoofdplaatsen der Districten.

Utrecht, den 9. Februarij 1859.

J. H. C. VAN HENGST, Dijkgraaf.
H. A. M. VAN ASCH VAN WIJCK, Secretaris.

VERKOOPING van VASTE GOEDEREN,

gelegen te Ravenswaaij, gemeente Maurik.

Op Woensdag den 23. Februarij 1859, des voormiddags ten elf ure, ten huize van *H. E. van Brummelen*, Kastelein in *het Schippershuis* te Wijk bij Duurstede, zullen ten overstaan van den Notaris C. C. HERMSEN, gevestigd te Houten, publiek worden geveild:

Circa 9 bunders uitmuntend best BOOMGAARD- en BOUWLAND, gelegen onder Ravenswaaij, op een gedeelte van welke de Heeren Huizinge »*Brandswaard*" gestaan heeft, in perceelen en in massa's.

Breeder bij billetten en nader onderrigt te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris HERMSEN.

Op Dingsdag den 28. Februarij 1859, des voormiddags ten 11 ure, zal in het Koffijhuis bij het Station van den Rijnspoorweg, te Oudewater, publiek worden geveild en verkocht:

Eene HOFSTEDE, genummerd 22, bestaande in eene hechte en sterke Bouwmanswoning, Schuur, Hooiberg, Arbeiderswoning, Erven en Grond, mitsgaders aanhoorige Boomgaard-, Bouw-, Wei-, Hooi- en Griendlanden, te zamen groot 16 Bunders 40 R. 41 E., staande en gelegen onder de gemeente Zuid-Polsbroek, nabij het Dorp.

Om dadelijk te aanvaarden.

Breeder omschreven bij billetten, en nadere informatiën te bekomen ten kantore van den Notaris W. A. VAN ZIJST, te Woerden.

Wordt tegen 1e Mei voor een Heer in Huur **gevraagd**; ongemeubeld, doch met bediening, eene KAMER, gelegen op het Noorden, benevens nog een Kamer of Alkoof, tot Slaapvertrek geschikt. Adres bij den Boekhandelaar J. DE KRUYFF.

Te Huur primo Mei e. k. eene HEEREN HUIZINGE met TUIN, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf; zeer aangenaam gelegen buiten de Tolsteegbarrière aan den Vaartschen Rijn te Utrecht.

Adres met franco brieven onder Lett. A. Z. bij C. J. HEIJL Boekhandelaar te Utrecht.

TE HUUR:

Met 1e. Mei, of des verkiezende vroeger het BUITENVERBLIJF genaamd *HIMSMADE*, alleraangenaamst gelegen te Vleuten, in de nabijheid van den Rotterdammer Spoorweg, en op een uur afstand van Utrecht, met of zonder den daarbij gelegen tuin.

De huurprijs van het huis met den tuin is *f* 200.— per jaar.

Nadere informatiën zijn op franco aanvragen te bekomen bij C. TROMPERT, mr. Timmerman te Vleuten.

---

200 gulden belooning:

Voor diegene die een zwart lederen **Cigarenkoker**, inhoudende ruim twee duizend gulden aan bankpapier, muntbilletten en Oostenrijksche coupons, gevonden heeft en terugbrengt aan het bureau dezer Courant.

DIENSTBODE!

Voor *goed* loon wordt tegen 1e Mei gevraagd in een *zeer klein gezin en toehuis*, eene beschaafde, zindelijke en eerlijke MEID, om de huishouding als keuken, wasch en verder werk alléén op zich te nemen. Adres brieven franco onder letter X. Bureau dezer Courant, met bijvoeging van getuigschriften.

LUDWIG BAUSCH
aus Leipzig

ist mit seiner Sammlung ECHT ITALIEN. STREICHINSTRUMENTE hier angekommen und bis den 14. d. M. van 10—4½ uhr zu sprechen im Hôtel *Casteel van Antwerpen.*

HERVATTING

den 14. Februarij 1859, met de **STOOMBOOT** tusschen *VIANEN* en *GORINCHEM*, dagelijks behalve Zondags.

Vertrek 's morgens van Gorinchem 9 ure,
» » » Vianen circa 10 ure.

Bij aankomst te Gorinchem correspondentie naar 's Bosch 's middags van Gorinchem 12 ure.
» » Vianen 3 ure.

Informatie te Utrecht bij den Heer DE GROOT, op het Vreeburg in *de Liggende Os*, alwaar de Diligence des morgens bij de aankomst van den Eersten Spoortrein zal afrijden, en 's namiddags half twee.

Muziekale Correspondentie.

Niettegenstaande de goedkoope Muzijk sedert lang niet voor de buiten- en binnenlandsche uitgaven behoeft te wijken, noch in druk, noch in papier, noch in correctie, zijn er nog eenige muzijkonderwijzers, die deze reeds tienjarige onderneming tegen werken, en daartoe allerlei verdichtsels verspreiden.

Wij verzoeken het muziekale publiek, informatiën te nemen bij onze depothouders, en men zal zich overtuigen, dat de goedkoope muzijk sedert lang aan alle vereischten voldoet, en van 20 tot 40 % minder kost dan de oorspronkelijke buitenlandsche uitgaven, waarvan in dezen nadruk thans ook de vele fouten zijn verbeterd.

Het depot is te Utrecht bij J. J. H. KEMMER, Mariestraat 499.

Bij den Boekhandelaar J. G. BROESE, is verschenen:

NEDERLANDS ZEEMAGT.

in verband met
Zijne overzeesche bezittingen.
DOOR
J. BOELEN,
Schout bij nacht titulair, lid van het Hoog Militair Geregtshof.

Marktberigten.

Wijk bij Duurstede, 9 Feb. Tarwe van *f* 7.90 tot *f* 8.00. Beste dito van *f* 8.50 tot *f* 9.50. Rogge van *f* 6. 0 tot *f* 6.75. Boekweit van *f* 5.50 tot *f* 6.00. Haver van *f* 4.00 tot *f* 5.30. Paardenboonen van *f* 9.10 tot *f* 9.40. Garst van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Witte Erwten van *f* 8.00 tot *f* 9.10. Boter de 5 Ned. Onzen van 45 tot 45 cents. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 2.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Metoorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Febr.	Uren.	Wind- rigt.	kr. N.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
10	2	zzw.	7.0	753 19	45 3	+ 4 7	0 92	0.8	Betr., regen.
	10	z.	3.5	52.85	44 1	+ 8 1	0 92	1.6	Zwaar bew.
11	-	zw.	1.0	57.00	39 0	+ 3 4	0 91	0	Ligt bewolkt.

AMSTERDAM 10 Februarij 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½	pCt.	64 9/16	64 11/16	64⅝
dito dito	3	„	77½		
dito dito	4	„	98¼	98½	
Amortisatie-Sijndikaat	3½	„	94		
Handelmaatschappij . .	4½	„	141¼	141½	141½
Oost-Indische Leening	4	„	97¼		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½	pCt.	52¼	52⅜	
SPANJE.					
Obligatien	1½	pCt.	29⅞	30¼	30¼
Binnenl. Schuld	3	„	40 9/16	40 11/16	40⅝
Amortisable			9		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	46¼	46½	46 7/16
dito 1856/57	3	„	45½	45 11/16	45⅝
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	104¾		
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	102⅛		
Certifikat. 1831 & 1333	5	„	90½	90⅝	
Cert bij *Stieglitz* . . .	4	„	87¼	87⅜	
dito 5e Serie	5	„	98⅛		
dito 1855 6e Serie . .	5	„	101¼	101 5/16	
Inschrijv. in Assign. .	6	„	67⅝		
Certifik. van Assign. .	6	„	67 11/16		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			155		
Obligatiën	4	pCt.	81 5/16		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Gall en C°.*	4	pCt.	59½		
Oblig. Metalick	5	pCt.	69½	70⅜	70¼
Oblig. Rente Am. . . .	5	„	80⅞	81¼	81 3/16
dito dito Nat. 1854 . .	5	„	71½	72	72
dito dito	2½	„	35⅞	36 1/16	36 1/16
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	98¾		
AMERIKA.					
Peru, Geldleen. 1854.	4½	pCt.	90		
Ecuad. Oblig. 1855 . .	1	„	15⅞	16 5/16	
Venez. Oblig 6 pCt., nu	5	„	40½	41½	41¼
Grenada, Oblig. . . .	3¼	„	18⅛	18½	18⅛
Mexiko, Obl.	3	„	19¼		
N-Am Illin. Obl. C. B.	7	„	82¼	83	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 36 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Donderdag 3 Februarij.

Art. 9. De kontroleur is onder den gemeente-ontvanger belast met het beheer van het plaatselijk entrepot, waarin worden opgeslagen:

1. aangehaalde goederen, welke niet zijn vrijgegeven, omdat daarvoor ten genoege van den gemeente-ontvanger geen borgtogt gesteld of het bedrag der waarde niet in zijn kas gestort werd;

2. Fusten, manden of kisten wijn of gedistilleerd, welke tot doorvoer bestemd zijn, doch niet onmiddellijk kunnen geëxpedieerd worden, of welke nog niet zijn kunnen besteld worden, omdat de belasting nog niet is betaald.

Hij is voor de ongeschonden bewaring dier voorwerpen verantwoordelijk en houdt van hunne in- en uitbrengst een behoorlijk register.

De heer **Pabst** vraagt wat het plaatselijk entrepot is?

De *Voorz.* antwoordt, dat op de Ganzenmarkt gelegenheid is, voorwerpen op te slaan.

De heer **Pabst** gelooft, dat daaromtrent gegronde twijfel kan worden geopperd. Overigens gelooft Spr. dat men kon volstaan met te zeggen: »hij is belast met het beheer over die aangehaalde goederen, enz." Voorts staat er niets van een inventaris, van de aangehaalde goederen op te maken. Verder zou men in plaats van »fusten, enz." beter lezen »alle goederen welke aan bewaring zijn onderworpen." Spr. wenscht dus over het geheel het artikel aldus te lezen: »De kontroleur is, onder den gemeente ontvanger, belast met het opmaken van den inventaris en de bewaring der aangehaalde goederen, en is belast met het toezigt van alle aan belasting onderhevige goederen, waarvan niet bij den in- of doorvoer de belasting is betaald of verzekerd.

De heer *de Muralt* hecht niets aan het woord »plaatselijk entrepot", daar zoodanig entrepot niet bestaat. Er is wel een entrepot, maar daarin worden geene goederen bewaard. Spr. zou er dus voor zijn het woord weg te laten.

De heer *v. Lier* keurt het niet goed de besprokene woorden te doen vervallen; het behoort, volgens Spr., niet aan de willekeur der ambtenaren te worden overgelaten, waar goederen moeten bewaard worden; een bepaald voorschrift is hier dus noodzakelijk.

De heer *de Muralt* merkt op, dat die bewaring ook wel op het schip plaats heeft, en dit toch niet in het entrepot kan worden gebragt.

Het amend. van den heer **Pabst** wordt met 19 tegen 6 stemmen aangenomen; tegen de HH. *de Jong*, *Schuller*, *v. Lier*, *Ackersdijck*. *v. Hoytema*, en den Voorz.

De 11 volgende artt. worden zonder omvraag goedgekeurd en ook art. 22 met eene kleine wijziging door den heer **Pabst** voorgesteld Eveneens art. 23

Art. 24. Verlof wenschende te bekomen om zich buiten de gemeente op te houden, rigt hij daartoe een schriftelijk verzoek aan den gemeente-ontvanger.

De heer *Pabst* stelt voor te lezen: Hij behoeft verlof van den gemeente ontvanger om zich buiten de gemeente op te houden. Gelijk het nu is kan de kontroleur zich buiten de gemeente ophouden zonder verlof, als hij geen verlof wenscht te bekomen.

De heer *Schuller* geeft in bedenking het schriftelijk verzoek te behouden.

De heer **Pabst** voegt alsnu bij zijn amendement: »en rigt daartoe een schriftelijk verzoek aan dien ambtenaar."

Het amendement wordt nu zonder omvraag aangenomen.

Art. 25. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door hem op de wijze zijner godsdienstige gezindte, in de vergadering van B. en W., in handen van den Burgemeester, een behoorlijke eed of belofte afgelegd, volgens een daarvoor door B. en W. vastgesteld formulier.

De heer *v. Lier* geeft in bedenking het woord »*behoorlijk*" weg te laten, alzoo geen eed, dan die volgens het vast te stellen formulier is ingerigt, als behoorlijk kan worden aangemerkt

De heer *Schuller* zegt, dat het zoo is overgenomen uit de oude instruktie. Spr. meent dat de bedoeling is, dat er de funktiën in omschreven worden.

De heer *v. Lier* antwoordt, dat in de wijze van eedsaflegging voorzien is, doordien B. en W. een formulier zullen vaststellen.

Het artikel wordt nu zonder verdere diskussie goedgekeurd en de geheele instruktie met algemeene stemmen aangenomen, waarna de verg. verdaagd wordt tot morgen ten 1 ure.

Zitting van Vrijdag 4 Februarij.

Voorz. mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 23 leden; afwezig de HH. *v. Hengelaar*, *Karsten*, *Trip*, *v. Cleeff* en *v. Dielen.*

Is ingekomen:

een rekwest van *Meulemans*, houdende verzoek in aanmerking te komen voor de betrekking van kontroleur, — ter sekretarie;

een rekwest van *Giers*, houdende verzoek, in aanmerking te komen, voor de betrekking van algemeen marktmeester, — alsvoren.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over het voorstel van den heer *Pabst*, doch dat lid nog niet aanwezig zijnde, stelt de Voorz. eerst aan de orde de verordening op het bouwen en sloopen, waarover mitsdien de algemeene beraadslagingen worden geopend.

De heer *van Geuns* heeft met veel belangstelling kennis genomen van dit ontwerp, en zou van oordeel zijn, dat het inderdaad zeer nuttige en belangrijke voorschriften bevat, en onderscheidene belangrijke verbeteringen in vergelijking met de vorige verordening. Spr. zal echter een enkel woord zeggen tegen een hoofdbeginsel in de artt. 1 tot 4 vervat. Hij had wel gewenscht, dat men zich had bepaald bij het geven van algemeene voorschriften, maar die voorschriften zijn thans aanmerkelijk en zelfs onbepaald uitgebreid door die artt. Volgens art. 1 mag aan of langs den openbaren weg, enz. geen gebouw, muur of schutting worden gesteld, herbouwd of veranderd, dan overeenkomstig eene schriftelijke vergunning van B. en W., en mag op afgesloten terreinen geen gebouw tot woning bestemd, gesteld of geen bestaand gebouw tot woning ingerigt of bestemd worden zonder gelijke vergunning. Volgens art. 2 moeten bij het verzoekschrift uitvoerige opgaven en teekeningen worden gevoegd, en volgens art. 4 kunnen B. en W. die vergunning weigeren, alleen op voorwaarde, dat zij die weigering met redenen omkleeden. Spr. zou er niets tegen hebben, dat aan B. en W. de magt wierd verleend, in sommige gevallen eenige voorschriften aan te geven, bijv. gelijk in enkele bepalingen gesproken wordt van dispensatie van sommige voorschriften, die door B. en W. kan worden verleend, gelijk in de artt. 8, 10, 12, 13, 23; zoo ook komt in art. 7 eene bepaling voor omtrent de rigtingslijn, dat die door B. en W. moet worden aangewezen; ook daar heeft Spr. niets tegen, evenmin als tegen de bepaling van art. 11, dat B. en W. vergunning geven tot het afbreken van gebouwen, in het belang der openbare veiligheid; evenmin dat er toezigt plaats hebbe op hetgeen bouwvallig is (art. 35), dat er vergunning van B. en W. vereischt wordt tot het zetten van steigers aan stads wateren (art. 16), en vooral dat door B. en W. toezigt wordt gehouden op den gemeentegrond (art. 27 tot 30); daarvoor kunnen natuurlijk B. en W. de noodige vergunning geven en die van zekere voorwaarden afhankelijk stellen; zoo zou Spr. het zeer wenschelijk vinden, dat bij afstand van gemeentegrond zekere voorwaarden wierden gesteld aan den kooper. Maar buiten deze bepalingen moest men in het bouwreglement niet gaan, en althans moest men niet eene zoo onbepaalde magt aan B. en W. toekennen gelijk in de art. 1 tot 4. Spr. wil gaarne gelooven, dat het dagel. bestuur met alle mogelijke gematigdheid die artt. zal toepassen en de ingezetenen niet over willekeur zullen klagen, maar het geldt hier een algemeen beginsel, geene kwestie van personen; gold dit laatste, dan zou geene verordening noodig zijn, en kon men volstaan met ééne bepaling, dat niet gebouwd zal worden, dan overeenkomstig de voorschriften van B. en W., Spr. zou wenschen, dat de ingezetenen een waarborg hadden tegen onnoodige beperking van hun eigendomsregt, niet alleen in de personen met de uitvoering belast, maar in het regl. zelf, en dan acht Spr. het algemeen beginsel in de artt. 1—4 verkeerd. Naar Spr.'s inzien worden de ingezetenen door die bepaling te veel aan banden gelegd, en wordt hunne vrijheid in het bouwen onbepaald beperkt, zoodat zij telkens afhankelijk zijn van de meening van B. en W. Spr. acht het in het belang der ingezetenen wenschelijk, dat ieder, met het bouwregl. in de hand, wete waaraan zich te houden, en zich niet telkens met uitvoerige verzoeken en teekeningen tot B. en W. behoeve te wenden, om eene vergunning, die om alle redenen kan worden geweigerd. Spr. acht dat ook niet wenschelijk in het belang der regering zelve; behalve den last en het onnoodig schrijven en teekenen, meent Spr. ook, dat de verantwoordelijkheid van B. en W. te groot wordt; zij worden door die artt. als het ware opperbouwmeesters over de geheele stad, en niet alleen verantwoordelijk voor wat gebouwd wordt in strijd met de regelen der gezondheidsleer en de openbare veiligheid, maar zullen zelfs ook voor wat niet fraai wordt gebouwd verantwoordelijk zijn. Spr. zou het veel beter achten, ieder verantwoordelijk te laten voor eigen daden. Spr. heeft niets tegen het beperken der vrijheid in het bouwen, maar hij zou wenschen, dat ieder uit het reglement kon weten, waaraan zich te houden. Wanneer de regering zich te veel bemoeit met de aangelegenheden van partikulieren, wanneer zij de ingezetenen te veel onder hare voogdij plaatst, en dezen telkens bij hunne handelingen de hand der regering moeten gevoelen, wanneer de regering te veel aan zich trekt, is het gevolg, dat men ook te veel van haar verwacht, en men haar van vele zaken de schuld geeft, die haar niet zijn te wijten. Naar Spr.'s inzien, moet op den voorgrond gesteld worden, dat ieder bouwt gelijk hij verkiest, met eenige beperkingen in het algemeen belang van openbare veiligheid en gezondheid, doch dat die zoo wierden gesteld, dat ieder wist waaraan zich te houden, en niet afhankelijk ware van eene dikwerf veranderlijke opinie van een kollegie of, waarop het in de praktijk meestal zal nederkomen, van die ambtenaren, die B. en W. in de uitvoering van het reglement zullen moeten voorlichten.

De heer *v. Nooten* heeft mede met belangstelling het ontwerp onderzocht. Hij had zich gevleid, dat de beginselen, daarin neêrgelegd, daar het eene zaak van zooveel belang geldt, eenigzins bij memorie zouden zijn uiteengezet; nu echter moet men uit de onderscheidene bepalingen zoeken, waarin die beginselen bestaan. Het geldt, zegt Spr., hier inzonderheid het belang der openbare orde en de zorg voor de gezondheid, de brand- en straatpolitie, alle onderwerpen, die hierbij zeer zeker van belang zijn, en dan kan Spr., wat betreft de hoofdbeginselen, zich wel met de voordragt vereenigen, en meent hij in zooverre te moeten verschillen van den heer *v. Geuns*. Hoe wenschelijk het toch in het algemeen zij dat beginselen kunnen worden gesteld, waarnaar de ingezetenen hunne verpligtingen bij het bouwen zouden kunnen beoordeelen, zonder vooraf vergunning te behoeven te vragen, zoo is dat toch in de toepassing onuitvoerlijk. De toestand der stad toch is zoo, dat op de meeste plaatsen met zeer weinig regelmatigheid is gebouwd; er zijn plaatsen, die waarlijk labyrinthen kunnen worden genoemd, en waarvoor geen vasteen algemeene regel mogelijk is. Spr. meent dus, dat teregt de zorg aan B. en W. is opgedragen, en als iemand zich over eene afwijzende beschikking heeft te beklagen, kan hij zich tot den raad wenden. Spr. meent, dat de raad zelfs onlangs dat beginsel heeft gehuldigd bij het verzoek van jufvr. *Mazijk* tot het planten van boomen. Iets anders vindt men bepaald in de Belgische gemeentewet; art. 99 no. 7 en 8 dier wet draagt burgemeester en schepenen het toezigt over het bouwen op, met de bepaling, dat van hunne uitspraak beroep is op Gedep. Staten, iets dergelijks vindt men in onze gemeentewet niet. Spr meent dus, dat als iemand klagten heeft, hij die den raad zal kunnen kenbaar maken. Eene andere zaak in dit ontwerp, welke Spr's aandacht getrokken heeft, en waarmede hij zich minder kan vereenigen, is, dat het regt van eigendom niet geheel en al is in het oog gehouden; het geldt nl. de vraag, of zekere zaken kunnen blijven in den toestand, waarin zij zijn, of niet, en of het behoud daarvan van vergunning afhankelijk kan worden gesteld. Spr. meent dat de bestaande toestand behoort te worden geëerbiedigd en daarop geen inbreuk bij verordening kan worden gemaakt.

De heer **Pabst** heeft behoord tot de subkomm. voor de zamenstelling van het ontwerp. Hij verklaart echter, dat het opstel is gemaakt door een lid der verg. nog niet tegenwoordig, den heer *Ackersdijck*, wiens voorlichting en beantwoording de vorige Sprs. zeker van hoog gewigt zouden rekenen. De beginselen, die vooral door den eersten Spr. zijn in het midden gebragt, hebben zoozeer de sympathie van elk die er prijs op stelt, dat de ingezetenen vrijheid hebben, dat Spr., nu de heer *Ackersdijck* afwezig is, zich verpligt rekent een enkel woord te antwoorden, waarom zij niet zoo onbeperkt in de verordening zijn opgenomen. Vrijheid in handelingen is zeker eene schoone zaak, maar waar te veel vrijheid is, ontstaat overlast voor anderen. Spr. vraagt den heer *v. Geuns* of hij ieder vrijheid wil laten om te bouwen gelijk hij verkiest, zonder eenige beperking? Dan toch zou onze schoone stad spoedig door eigenbelang ontaarden tot eene stad, ellendig van aanzien. In het stelsel van den heer *van Geuns* moeten echter ook regels gesteld worden, want er moet voor genoegzame stevigheid gezorgd worden, en nu vraagt Spr. hoe het mogelijk is, regels te stellen zonder dat dit ontaarde in tirannie? Elk huis toch vordert eene andere konstruktie. Spr. weet wel, dat de heer *v. Geuns* hem zal antwoorden, alleen te spreken van den voorgevel, van wat aan de straat geschiedt; maar Spr. antwoordt hierop: hoe men daarvoor regels zal stellen zonder tevens te beoordeelen hetgeen waardoor de gevel bevestigd wordt aan het gebouw zelf? en dan verwijst Spr. naar Rotterdam, waar dergelijke bepalingen gemaakt zijn; de ambtenaren aldaar zullen de verzekering geven, dat elke toepassing van die regelen op bestaande gebouwen eene afwijking moet bevatten. Daarom heeft Spr. zijne stem gegeven aan die bepalingen, waarbij het toezigt aan B. en W. wordt opgedragen. En nu moet men niet zeggen, dat dezen veel te veel wordt opgedragen, en dat zij te veel verantwoordelijkheid zullen krijgen; daarvoor zijn zij het dagel. bestuur, en inderdaad, als de raad zooveel waarborgen heeft, als de raad de wethouders zelf benoemt en ter verantwoording kan roepen, en als elk burger zich kan beklagen, dan behoeft men toch in die bepalingen geen bezwaar te zien. Spr. wil op nog eene zaak wijzen. Het is wel waar, dat men eene nieuwe gemeentewet heeft, en de beginselen daarin neêrgelegd voor een gedeelte nieuw zijn, maar men regelt nu een onderwerp, dat sedert eeuwen een onderwerp is geweest van de zorg van het bestuur. In de verordeningen, die honderde jaren gewerkt hebben, zal men zien, dat onze voorouders, die anders omtrent de vrijheid wel zoo naauwgezet waren als wij, omtrent dit punt eene discrètionnaire magt hebben gegeven aan B. en W. De ondervinding dus van eeuwen heeft het noodzakelijke er van aangetoond, dat aan B. en W. worde opgedragen te beslissen in die zaken, en Spr. gelooft dus niet, dat in het minst te kort is gedaan aan de regten, uit de vrijheid voortspruitende, door de beslissing aan B. en W. op te dragen. Dit wil echter niet zeggen, dat Spr. zich geheel met de verordening kan vereenigen, integendeel, er komt in voor, wat Spr. afkeurt, maar het geheel zal hij goedkeuren, want hij stelt vast, dat indien men dat ontwerp vergelijkt met dat hetwelk op het [illegible]

men zal moeten bekennen, dat een groote stap tot verbetering is gedaan.

De heer *de Muralt* heeft bij de herziening der verordening, als lid der komm., ook getracht zoo veel mogelijk daarin die verbeteringen aan te brengen waarvoor hij meende, dat dezelve vatbaar was. Het is hem niet mogen gelukken, al die veranderingen er in te doen opnemen, die hij zou wenschen, maar aan den anderen kant zijn er toch vele ingebragt, waarmede hij zich kan vereenigen. Over het algemeen deelde Spr., toen de kommissie hare taak van herziening opvatte, het gevoelen van den eersten Spr., den heer *v Geuns*; ook hij was er tegen, voor alles eene vergunning voor te schrijven, hij wilde meer vrijheid laten en meer vaste regelen voorschrijven, waaraan men zich moest houden, zonder vergunning te behoeven; te meer omdat hij door de praktijk gezien heeft, hoe dikwijls vergunningen al of niet worden verleend; hoe zij, die de vergunning geven, gewoonlijk worden ingelicht; welke verschillende aanleidingen voor hunne beschikkingen bestaan, daar B. en W. zich nl. niet altijd persoonlijk kunnen overtuigen en dikwijls afhankelijk zijn van adviesen van ondergeschikte beambten, die zelven niet altijd op de hoogte zijn om te oordeelen over de strekking van een verzoek of over den geest van de bepalingen van een reglement. De meerderheid der komm. meende echter, dat het niet mogelijk was eene verordening te maken, waarin al de regelen voor het bouwen zouden worden opgenomen. Spr. gelooft ook, dat het moeijelijk is. Hij erkent aan den anderen kant, dat in de Amsterdamsche en Rotterd. verordeningen daarin veel beter is voorzien, maar hij zou toch niet wenschen, de Amsterd. en veel min de Rotterd. verordening hier in te voeren. Spr. beweert, dat zelfs de bestaande Utrechtsche verordening lang zoo bezwarend niet is. Nadat het beginsel door de meerderheid der komm tegen Spr's. zin was uitgemaakt, heeft hij zich verder grootendeels vereenigd met de bepalingen gelijk de komm. ze gemaakt heeft. De reden, waarom hij zijne stem aan de ontwerp-verordening in het algemeen zal geven, ligt daarin, dat bij het ontwerp zijn komen te vervallen de twee grootste bezwaren tegen de bestaande verordening aangevoerd, want bij het ontwerp wordt alleen geregeld het bouwen en sloopen, enz. aan of langs den openbaren weg, terwijl de bestaande verordening alles regelt, al het inwendige op een perceel, al hetgeen achter de buitenmuren en verre verwijderd van den openbaren weg wordt gemaakt: die regeling nu vervalt, tenzij men gebouwen voor bewoning wilde betimmeren of veranderen; eene tweede reden, daarmede in verband, is deze, dat aan de bezwaren der nijverheid is te gemoet gekomen: de fabrikanten hebben er zich over beklaagd, dat de fabrieksgebouwen toegankelijk zouden zijn voor de stedel. ambtenaren, en dat daarin geene veranderingen mogten worden aangebragt dan met vergunning van B. en W.; zij vermeenden, dat het kon. besl. van 1824 voldoende was, en plaatsel. verordeningen geene nieuwe regelen voor de oprigting of verandering van fabrieken daarbij behoorden te voegen; dat komt nu te vervallen; want voor zoover fabriekgebouwen niet tot bewoning mogten worden bestemd, of aan den openbaren weg opgebouwd, hebben zij geene vergunning krachtens dit ontwerp meer noodig, en zich slechts aan de voorgeschreven regelen te houden; de fabriekanten vreesden zelfs dat men, ten gevolge der bepalingen van de bestaande verordening, onder voorwendsel van te zien of er ook gebouwd werd, kennis kon komen nemen van het inwendige hunner inrigtingen, van de geheimen der fabriek. Die vrees zal nu vervallen, ofschoon de ondervinding van 16 maanden niet heeft geleerd, dat daarvoor eenige grond heeft bestaan; het is waar, dat zoolang de verordening van kracht is geene aanvraag tot oprigting van eene fabriek is gedaan, maar ook de bestaande fabrieken hebben geen reden van klagte daarover gehad. De bepalingen door de kommissie thans voorgesteld, mogen daarom veel meer aannemelijk worden geacht, veel is vervallen van hetgeen aanleiding tot misbruik zou kunnen geven, en de twee grootste bezwaren tegen de verordening zijn uit den weg geruimd. Spr. behoudt zich voor om zijne stem te geven aan de voorgestelde wijzigingen, wanneer de verordening daardoor wordt verbeterd, maar zal overigens zijne stem daarvoor uitbrengen.

De heer *van Doorn* kan zijne goedkeuring niet geheel aan het ontwerp schenken. Ofschoon in het algemeen vindende, dat er een toezigt behoort te zijn over het stellen van nieuwe en het veranderen van oude gebouwen, in verband met de zorg voor de gezondheid en veiligheid der ingezetenen, meent Spr. toch, dat men dezen geen bezwaren moet opleggen als dat niet volstrekt noodzakelijk is, en nu acht Spr. het noodeloos hinderlijk, dat in dit regl. in zoovele bijzonderheden getreden wordt, zelfs voor geringe herstellingen en daarbij zoo dikwijls met groote boeten wordt gedreigd. — Het eerste bezwaar is, dat men op te veel kleinigheden toezigt verlangt; als men eene nieuwe stad moest bouwen, zou Spr. dat kunnen goedkeuren, maar in eene oude dunkt hem, dat ieder moet bouwen gelijk hij goedvindt; en moet men geen toezigt uitoefenen uit het oogpunt van sierlijkheid. Spr. kan zich het nut niet voorstellen van het voorschrift, dat een eigenaar een model van een stoep of van een hek zal moeten toonen, en, als dat niet in verband staat met de algemeene veiligheid, dat geene geringe herstellingen zullen mogen gedaan worden, dan krachtens eene bijzondere vergunning en met aanwijzing op de plaats zelve. Daar komen bij de bepalingen dan zware boeten, die geenszins in verhouding staan tot de zwaarte der overtredingen; als men bijv. eene vergunning vergeet aan te vragen kan eene straf beloopen worden van *f* 50 boeten, zelfs met gevangenschap, a. 16 en 24. Een gewigtig bezwaar is, dat men telkens aan B. en W. de meest willekeurige intrekking toelaat van wat zij zelven hebben vergund: in art. 12 wordt gezegd, dat de afsluiting van den openbaren weg niet anders mag geschieden dan door een steenen muur, tenzij eene schriftelijke vergunning tot afwijking verkrege worde; heeft men nu die vergunning, zoodat men aan de oprigting van zijn gebouw bezig is, dan kan die volgens art. 37 toch ten allen tijde weder ingetrokken worden; zoo ook in art. 16, 27, 28. 29 en 30, volgens welke het maken van schoeijingen, steigers, bebouwingen, beplantingen, stoepen, trappen, balkons, portiques, uitlozingen enz. met vergunning wordt toegestaan, en dat zonder deze ook niet mag worden gebouwd op stadsgrond; Spr. vindt dat alles goed, maar niet dat B. W. zonder schadeloosstelling die eenmaal geschonkene vergunning ten allen tijde kunnen intrekken en zoo den burger, die zich met hunne voorkennis en op hun gezag, kostbare werken heeft getroost, het genot daarvan willekeurig zouden ontnemen en teleurstellen. Spr. heeft op verschillende artikelen aanmerkingen, die hij zich voorbehoudt bij de behandeling dier artt. zelven, en als deze hem niet wierden toegegeven, zou hij, om de aangevoerde redenen tegen het ontwerp moeten stemmen.

De heer *de Jong* zegt, dat het vaststellen van regelen omtrent het bouwen en sloopen eene moeijelijke zaak is; men heeft daarbij tegen zich alle eigenaars van huizen en allen die bouwen of eenmaal denken te bouwen; allen willen zoo bouwen als hun het goedkoopst en aangenaamst toeschijnt. Die eigenaren hebben nu hunne organen gevonden in den eersten en laatsten spreker, die volkomen vrijheid willen. Spr. gelooft dat dit genoegzaam is wederlegd door den heer *Pabst*, dien Spr. met het grootst genoegen heeft aangehoord, omdat dit lid juist een van de grootste bestrijders van de bestaande verordening was. Spr. had die grieven tegen het vorig regl. niet, en heeft daarvan te minder berouw, nu hij van den heer *de Muralt* gehoord heeft, dat eigenlijk al die grieven zich tot niets hebben gereduceerd. Dit bevestigt Spr. in de gedachte, dat men die grieven te wijd had uitgemeten; als men meer op den letter dan den geest van dat reglement lette, konden die grieven daaruit voortvloeijen, en daarom heeft Spr. eene herziening goedgekeurd. Spr. heeft er ook zooveel mogelijk toe bijgedragen, en wat de heer *de Muralt* reeds heeft aangewezen, is inderdaad eene verandering, die ieder in het oog moet vallen; nu kan men zonder toestemming binnenshuis bouwen; Spr. meent, dat dit eene verduidelijking is van den geest die in het vorig regl. heerscht. De heer *v Nooten* heeft gezegd, meer naar zijne gedachte, de uitspraak van B. en W. niet moest zijn in het laatste ressort; daarmede kan Spr. zich niet vereenigen; de raad draagt hier bij delegatie aan B. en W. de zaak op, en van hen is dus geen appél. Dit ware ook niet verstandig, want bij elke weigering zou men dan in appél bij der raad komen, en dan ware het een kortere weg geweest, de zaak aan den raad op te dragen. Hier te lande bestaat geen *droit administratif*, gelijk in Frankrijk en België, anders zou welligt van B. en W. appél zijn op Gedep. Staten, maar daar dit niet bestaat, gelooft Spr., dat B. en W., daartoe in de verordening aangewezen volgens den geest van onze gemeentewet in laatste ressort beslissen.

De heer *v. Nooten* gelooft, dat zich in den regel zeer zelden het geval zal voordoen, dat de ingezetenen zich beklagen over ten onregte geweigerde vergunningen. Zoo lang het bestaande regl. van kracht is geweest is geen enkele klagt gerezen. Spr. gelooft echter, dat de door hem verdedigde stelling volkomen waar is; er bestaat geen administratief regt in den zin als de heer *de Jong* bedoelt, maar het moet toch uit de wet worden gekend en toegepast, en als Spr. dan in de gemeentewet leest, dat B. en W. voor het dagel. bestuur verantwoordelijk zijn aan den raad, wordt daardoor verstaan, dat het dagel. bestuur van wege den raad wordt uitgeoefend. Spr. brengt den heer *de Jong* in herinnering, wat dat lid zelf heeft aangevoerd, toen onlangs een adres aan den raad werd gerigt door jufvr. *Mazijk*; de heer *de Jong* heeft dat toen ondersteund en gezegd, dat het als het ware een hooger beroep op den raad was.

De heer *v. Lier* vindt in het argument, door den heer *de Jong* aangevoerd, nl., het gemis van een *code administratif*, juist een afdoenden grond vóór het appel; het komt Spr. voor, dat de raad door niets belet wordt eene bepaling op te nemen, waarbij dit appél wordt toegelaten. Volgens art. 134 gemeente-wet behoort met betrekking tot de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente, aan den raad alle bevoegdheid, die niet bij deze of eenige andere wet, aan den Burgemeester of aan B. en W. is opgedragen. Als er nu geen wettelijke verordening bestaat, waarbij zeker bepaald onderwerp aan den Burgemeester of aan B. en W. is opgedragen, dan behoort die magt eigenaardiglijk aan den raad, zoolang die niet bij delegatie op anderen is overgegaan. Eene andere vraag, bij vroegere gelegenheden besproken, is deze, of de raad wel bevoegd is, de magt, hem bij de wet toegekend, op anderen over te dragen? Spr. gelooft, dat, bijaldien de raad, bij eenige verordening een onderwerp ter beschikking van het dagel. bestuur stelt, niets belet, dat hij zich tevens de beslissing in hooger beroep voorbehoudt; dusdanige beperking kan dus wel aan de opdragt verbonden worden.

Den heer *de Jong* dunkt het, dat het zeer duidelijk is, dat, als de raad bij verordening B. en W. delegeert om eene magt uit te oefenen, die magt hun in laatste ressort gegeven is. Spr. zal dus hierop niet terugkomen. Hij heeft alleen het woord gevraagd om te doen opmerken, dat hij niet in tweestrijd met zich zelven gehandeld heeft, toen hij voor het verzoek van jufvr. *Mazijk* gestemd heeft. Het betrof het planten van boomen. Aan *B. en W.* nu, is bij de verordening op de straatpolitie opgedragen, te kunnen bevelen het *rooijen* van boomen; doch omtrent het *planten* van boomen is niets bepaald, en daarom heeft Spr. voor het verzoek gestemd.

De heer *Pabst* antwoordt den heer *de Jong*, dat geene bezwaren tegen de werking der bestaande verordening ingebragt zijn, omdat zij op die punten, waaromtrent bezwaar bestond, niet is ten uitvoer gelegd. Spr. wijst op het gebeurde omtrent de bepaling der keldergaten. Omdat dus de bestaande verordening, zegt Spr., voor een gedeelte niet is uitgevoerd en voor een ander gedeelte ten uitvoer is gelegd met verstand en doorzigt, heeft men geene klagten vernomen: ware zij met gestrengheid nageleefd, gelijk Spr. wenscht, dat met alle verordeningen geschiede, dan had men gewis het bezwarende zeer goed gevoeld en het verzet ware niet achtergebleven.

De heer *v. Geuns* antwoordt op de vraag van den heer *Pabst*, hoe het mogelijk is regelen te stellen die niet ontaarden in willekeur, dat het ontwerp inderdaad bepaalde voorschriften bevat, o. a. art. 5 tot 9, 12, 14 tot 17, 19 tot 24, 31 tot 34, die zeker naar de meening van den heer *Pabst* geene tirannie behelzen. Men heeft gewezen op enkele bepalingen in verordeningen van andere steden. Spr. antwoordt, dat hij volstrekt geen onuitvoerbare bepalingen verlangt, maar meent, dat het zonder deze toch wel mogelijk is, vaste regelen te stellen, en dat het verleenen van eene onbepaalde magt aan B. en W. veeleer aanleiding tot willekeur zoude kunnen geven. Men heeft verder ter verdediging aangevoerd, dat de raad de bevoegdheid zou hebben B. en W. ter verantwoording te roepen, en de ingezetenen zich kunnen beklagen bij den raad; dit is echter van eene andere zijde in twijfel getrokken. Spr. zal die kwestie nu niet onderzoeken, maar al bestaat dat regt bij de ingezetenen en bij den raad, in den regel zal er geen gebruik van gemaakt worden, en inderdaad, B. en W. zullen ook niet *in culpa* zijn. De heer *de Muralt* heeft zelf reeds gezegd, dat in dit opzigt veel afhangt van de inlichtingen van ambtenaren, en wanneer de ingezetenen zich over het dagel. bestuur mogten hebben te beklagen, zou dat geenszins zijn ten gevolge van een opzettelijk verzuim van B. en W. Spr. meent echter, dat de onbepaalde magt in de artt 1—4 aan B. en W. gegeven, in beginsel is af te keuren. Men heeft zich beroepen op vroegere verordeningen, waarin mede groote magt aan B. en W. is gegeven, maar dan was dat toch niet zoo onbepaald als bij deze verordening, of wel, die verordeningen zijn niet uitgevoerd, want Spr. meent, dat vroeger de ingezetenen zoo al niet *jure* dan toch *facto* de meeste vrijheid hebben gehad, te bouwen gelijk zij goedvonden, en geene uitgebreide teekeningen behoefden in te zenden. Spr. meent ook, dat nu die teekeningen in enkele gevallen niet worden gevorderd; maar zoo zij in een geval zullen worden gevorderd en in een ander niet, acht hij die bepaling verkeerd. Nu is wel aangemerkt, dat art 1—4 alleen betreft wat gebouwd wordt aan den openbaren weg, en de woningen op afgesloten terrein, maar Spr. meent toch te moeten opmerken, dat de teekeningen het geheele gebouw betreffen en B. en W. de vergunning zouden kunnen weigeren, om welke reden dan ook, mits slechts hunne weigering met redenen omkleed ware. Spr. is in die meening versterkt, doordien de wenschelijkheid heeft hooren beweren, dat B. en W. het verzoek om te bouwen of te verbouwen zouden afwijzen, op grond van redenen ontleend aan het schoonheidsgevoel. Daartegen meent Spr. zich te moeten verklaren, en hij is van oordeel, dat dergelijke magt, om nl. te weigeren op andere gronden dan die van openbare veiligheid en gezondheid, niet mag worden verleend, tenzij op terreinen aan de stad behoorende. Spr zou er niet tegen zijn, dat men B. en W. vooraf kennis moest geven, dat men wenschte te bouwen, opdat er dan des te gemakkelijker toezigt kon worden gehouden op de naleving der overige bepaalde voorschriften van het reglement, doch dit moest dan ook niets meer zijn dan eene eenvoudige kennisgeving, geen verzoekschrift dat kon worden afgewezen.

(*Vervolg morgen*).

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.